

ZÁKLADNÍ ŠKOLA ÚPICE-LÁNY

Palackého 793, 542 32 Úpice

ABSOLVENTSKÁ PRÁCE

Život ve starověkém Řecku

školní rok 2010-2011

MICHAL HRUBÝ

9.B

Obsah

1. Úvod	3
2. Běžný život v antickém Řecku	4-5
2. 1 Bydlení	
2. 2 Jídlo	
2. 3 Oblékání	
2. 4 Náboženství	
3. Sparta	5-6
3. 1 Vznik Sparty	
3. 2 Obyčejný život ve Spartě	
3. 3 Postavení mužů	
3. 4 Postavení žen	
3. 5 Výchova dětí	
4. Řecko-perské války	7-10
4. 1 Před válkou	
4. 2 Iónské povstání	
4. 3 Války	
4. 4 Další roky	
4. 5 Bitva u Thermopyl	
4. 6 Vyplenění Athén	
4.7 Bitva u Salamíny	
5. Závěr	11
6. Zdroje	12
7. Seznam příloh	12
8. Přílohy	13-22

1.Úvod

Tématem mé absolventské práce je běžný život ve starověkém Řecku. Toto zadání je však široké, proto jsem si vybral jen ty části, které mě zajímaly nejvíce. V první části práce bych chtěl osvětlit obyčejný život v antickém Řecku. Popíši bydlení, náboženství, stravování, oblékání a kulturu Řeků. Ačkoliv jsou Athény hlavní město Řecka, zaměřil jsem se na Spartu, nejen kvůli tomu, že má, podle mého názoru, daleko větší a zajímavější tradice, ale i kvůli tomu, že mě Sparta zajímá více. Nakonec bych chtěl představit řecko-perské války, protože ty také jistě značnou měrou ovlivnily život obyčejných lidí v Řecku a v jejich koloniích.

V přílohách najdete nejružnější obrázky a výčet řeckého božstva a také můj vlastní průzkum v šesté třídě.

Toto téma jsem si vybral proto, že už jako malý jsem miloval filmy i knížky s tematikou antického Řecka a Říma a asi jako každý kluk se zajímám o starověk. Ať už jde o zbraně, vědu nebo náboženství.

Myslím si, že touto prací bych mohl alespoň trochu osvětlit lidem běžný život ve starověkém Řecku, a to od stolování přes náboženství až k válkám.

2. Běžný život v antickém Řecku

2. 1 Bydlení

Většina řeckých rodin bydlela v domě, který byl zpravidla jednopatrový. Ten se dělil na dvě části: mužskou a ženskou. Do ženské mohl kromě dětí a ženy jen pán domu, nikdo cizí tam neměl přístup. V této části trávily ženy většinu svého času.

V přízemí se scházela rodina k jídlu a byly zde přijímány návštěvy. Díky tomu zde bylo to nejlepší vybavení z celého domu. Dům měl okna pouze do dvoru, který byl situován tak, aby byl dům v zimě vyhříván sluncem a aby byly v létě obytné části ve stínu.

2. 2 Jídlo

Řekové byli známí svou střídmostí, jejich denní stravu představovala placka z ječné mouky (ve svátek jedli pšeničný chléb v kulatém bochníku), k tomu se přikusovala cibule, olivy, sýr... Maso jedli rybí, jen ve svátek si dopřávali telecí a drůbeží.

Ke stolování Řekům stačila hliněná miska a lžíce na kaši a polévku (zbytek jedli rukama).

2. 3 Oblékání

Řecká móda byla jednoduchá a neznala střihy. O tom, jak bude vypadat oblečení, rozhodovali v podstatě tkadlec a barvíř, ti vyrobili látku, kterou si potom ženy sepnuly několika sponami.

- Nejjednodušším šatem byl exómis – přehoz sepnutý na levém rameni.
- Následoval chitón – přehoz sepnutý na obou ramenou. Používal se také jako noční košile.
- Přes předchozí přehozy se nosil v případě, že byla zima, himatión – plášť, který nosili muži i ženy.
- Na rozdíl od mužů ženy nosily pestřejší oblečení s „kapucí“ tzv. peplos.

2. 4 Náboženství

Řekové uctívali vše, co bylo spojené s vírou, a také o tom skládali básně. Náboženství se přenášelo i z Malé Asie a Kréty, kde měli vyvinuté písmo, kterému ještě nerozumíme. Lidé přistěhovaní do Řecka si s sebou přinášeli své vlastní náboženství. Božstva byla hlavně přírodních jevů. Pro chudé zemědělce tu byl bůh Hojnosti, Země, Plodnosti, a těm se také Řekové klaněli.

Lidé měli i své smyšlené představy o podobě bohů. Bývají zobrazováni jako malá stvoření, dokonce menší než lidé. Až po dlouhých letech se "zvětšovali" a byli mnohem větší než lidé.

Bohové žili na hoře Olymp, ale někteří z nich mohli být nebeští (Afrodite), mořští (Pontioi) nebo podsvětní (Katachthonioi). Hlavním bohem byl Zeus, měl dva bratry - Poseidona a Háda. Poseidon byl mořský bůh a Hádés bůh podsvětí.

Lidé uctívali bohy, klaněli se k nim a dávali jim různé oběti. Muži většinou zvířecí samce a ženy zvířecí samice. Nekrvavé oběti byly pro nebeské bohy a krvavé pro bohy podsvětí.

Kompletní seznam řeckých bohů naleznete v příloze č. 2

3. Sparta

3. 1 Vznik Sparty

Podle archeologů se vznik Sparty datuje do 15.-16. století př. n. l., do období mykénské civilizace (původně šlo o achajské město).

Na konci 12. st. př. n. l. obsadili Spartu Dórové a učinili z ní své hlavní město. Už v polovině 8. st. př. n. l. si podmanili všechny lakónské osady, poté pronikli do Messénie a expandovali dále.

To se však nelíbilo okolním státům, obzvláště pak Argosu. Koncem 6. st. př. n. l. Sparta uzavřela alianci s většinou států na Peloponésském poloostrově, tím vznikl Peloponéský spolek.

V době nástupu Alexandra Velikého byla Sparta už jen stín své někdejší vlády. Úplný konec pro Spartu nastal až v polovině 3. st. př. n. l., kdy Sparta podlehla společným silám Makedoňanů a Achajů v bitvě u Sellasie.

3. 2 Obyčejný život ve Spartě

Spartští občané byli rozděleni do 3 skupin.

1. Svobodní Spartáňané - měli jako jediní úplná práva, a to včetně práva volit a být volen. Tvořili také „společenstvo rovných“.
2. Příbuzní Spartáňanů - byli osobně svobodní, ale bez občanských práv. Žili v okrajových částech vesnic a měst.
3. Helióti - původní obyvatelé zbaveni práv.

Veškerá půda patřila společně všem Spartáňanům, tzn. státu. Pozemky byly přidělovány společně s helióty.

3. 3 Postavení mužů

Spartští muži byli už od narození cvičeni v boji. Malé nemocné děti byly bez milosti zabíjeny. Od 7. roku se výchovy ujal stát a mezi 20.-30. rokem jejich života probíhala aktivní služba. Od 30 do 60 let už se mohli věnovat více rodině.

3. 4 Postavení žen

Spartské ženy měly na dobu, ve které žily, nevídané postavení. Mohly vlastnit majetek, nakládat s majetkem svých mužů a neměly omezený pohyb. Jejich muži je prý dokonce nabádali, aby plodily s jinými muži, a pak dítě přijali za své. Historici se však domnívají, že tento zvyk praktikovali jen starší muži, kteří nebyli schopni početí.

3. 5 Výchova spartských dětí

Sparta věnovala dětem hodně velkou pozornost, aby později mohly splnit potřeby státu. Různě hendikepované děti byly odkládány do Taygetských hor. Zdravé děti mohly být u matky do šesti let. Matky byly přísně vychovávány a musely být poslušné svému muži.

3. 6 Výchova chlapců

O výchovu chlapců se od jejich sedmého do třicátého roku staral stát. Existovala různá družstva, kde velel dvacetiletý muž, kterého museli všichni poslouchat pod trestem smrti. Nosili jen lehké jednoduché oblečení a kvůli štíhlé a vypracované postavě jedli velmi málo. Cvičili běh, skok, zápas, vrhání diskem a oštěpem. Hodně se dbalo i na psaní, čtení a zpěv. Nazpaměť se učili Homérské verše a státní zákony. Kvůli velmi malé dávce potravy mohli krást. Pokud byli chyceni, následoval trest, pokud ne, dostali pochvalu.

Od patnácti let spali jen na rákosí a sítích. Velmi se také dbalo na otužování chlapců. Každoročně je bičovali do krve, ovšem nesměli projevit známky bolesti. V tomto věku se již mohli podílet na hostinách mužů, kde poslouchali různé názory a rozšiřovali si své vědomosti. Na otázku museli odpovídat krátce.

Od dvaceti let se stali vojáky. Mohli se už oženit, ale až od třiceti let byli plnohodnotnými občany. Vojákem museli být do šedesáti let.

3. 7 Výchova dívek

Dívky mohly být u své matky i po sedmém roce svého života. Také se cvičily ve sportu, hudbě a v tanci. Jejich tvrdá výchova měla vést k tomu, aby se z dívek staly pečlivé matky a výborné hospodyně.

4. Řecko-perské války

4. 1 Před válkou

Asijský břeh Egejského moře prvně obývali Lýdové. Na přelomu 6. a 7. století př. n. l. se vedly války mezi králem Alyattém a Mílétem. Nakonec skončily smlouvou. V roce 560 př. n. l. nastoupil na lýdský trůn syn Kroisos, který porazil řecké obce v Malé Asii, ty mu pak musely platit tribut. Mezitím vládce Persidy Kýros II. Veliký ovládl Médii a založil Perskou říši. Kroisos se vydal do věštírny v Delfách poradit se. Dostal odpověď znějící: „Překročíš-li řeku Halys, zničíš velkou říši.“ Kroisos vytáhl tedy do války bez rozmyslu nad odpovědí a utrpěl porážku. Kýros pouze s Mílétem na své straně, ostatní řecké městské státy jeho žádost o připojení ignorovaly, vnikl do hlavního města Lýdie. Po dobytí přišli poslové se žádostí, jestli by mohli být v Lýdii za stejných podmínek jako za Kroisa. Ovšem za to, že se k němu dříve nepřidali, propustil je a jejich odpor potrestal. Nástupce po Kýrově smrti podnikl tažení proti Egyptu, které bylo úspěšné. Egypt ale podporovala kyperká města, a to byl důvod zhoršení vztahů mezi Řeky a Peršany. Nasazoval do řeckých měst tyrany a ti vymáhali daně. Nový vládce Persie Dáreios I. se vydal proti Skythům v roce 512 př. n. l. a další boje v Thrákii a Makedonii na upevnění moci vedly k zablokování přístupu Řekům k Černému moři, díky tomu Iónové měli zhoršené hospodářství.

4.2 Iónské povstání

Iónské obce vyvolaly povstání v roce 499 př. n. l. mílétským tyranem Aristagorem, který se neúspěšně snažil zabrat ostrov Naxos. Aristagorás se bál potrestání a vyburcoval nespokojené Ióny k činu. Ti vyhnali tyrany z měst a požádali evropské Řeky o pomoc. Aristagorás požádal o podporu Spartány, kteří se nakonec rozhodli nezapojit do vzdálené války. O pomoc žádal i Atheňany, kteří poslali válečné lodě do Asie. Vzpouora se rozšířila po celém západním pobřeží. Řekové dobyli Sardy, které také vypálili. Dáreios ihned svolal vojska a při odchodu Řeků je napadl a zničil. Potom Athéňané odpluli a už se nepodíleli na povstání. 600 fénických lodí začalo bojovat s Řeky. Povstání definitivně skončilo zničením Míléta.

4. 3 Války

Dáreiovi nestačilo vítězství nad maloasijskými Řeky. Rozšiřoval svoji moc dál, aby měl větší území. Chtěl svoji nadřízenost dokázat i bez boje. Posílal vyslance přesvědčit městské státy, aby se podřídily Peršanům. V některých městech však, třeba ve Spartě a Athénách, vyslance zabili.

Dátis a Artavernés sestavili velké vojsko a vyrazili ztrestat Athény, že kdysi pomohli Iónům. Všechny ostrovy, kolem kterých propluli, vyplnili a muži byli vydáni do otroctví.

První významná bitva se měla odehrát u Marathónu. Athéňané požádali o pomoc Spartu, ale ti kvůli náboženské slavnosti vyrazili pozdě. Při této bitvě se Athény mohly spoléhat jen na boiótské město Plataje, se kterým mají uzavřené spojenectví. Peršané měli asi 20 000 až 60 000 mužů, Athéňané 9 000 a 1 000 Platejů. I přes perskou početní převahu rychlý postup Řeků způsobil to, že Peršané nestihli plně využít své lučištnické vojsko a museli se vydat na ústup. Řekové nechtěli, aby utekli po moři, a pronásledovali je. Ti, kteří se vydaly v bažinách, byli do jednoho pobiti.

Vítězství příběhl oznámit Feidippidés do Athén, podle legendy zavolal: „Radujte se, zvítězili jsme!“ a na místě umřel. Byl to začátek pro maratónský běh.

Značně unavené perské vojsko nelenilo, nalodilo se a zamířilo k athénskému přístavu Faleron. Mysleli, že tam to bude nechráněné. Ale i Řekové nenechali odpočinout své vojsko, a když Peršané přijeli, už na ně čekali. Peršané radši rychle odpluli zpátky. Den poté přišlo na pomoc 2 000 Spartánů. Pozdě.

Význam této bitvy je veliký. Athéňané zjistili, že dokážou porazit i velké vojsko. Zvýšili si svou reputaci a města, která byla v područí Peršanů, se přidala k Athéňanům a Spartánům.

4. 4 Další roky

Dáreios začal skládat nové vojsko na tažení do Řecka, ovšem vypuklo povstání v Egyptě, které musel potlačit. V roce 485 př. n. l. však umřel. Na jeho místo nastoupil jeho syn Xerxés I. Zvládl vzpoury a začal přemýšlet nad Řeckem. Všechna města dostala nařízení o poskytnutí důležitých surovin pro bitvu. Tím Peršané získali obrovskou sílu. Pár řeckých měst se dokonce přidalo k Peršanům. Aristeid byl vypovězen z Athén. Mezi Athénami a Aiginou vypukla lokální válka. V Řecku se už vědělo o válečných přípravách v Persii, opatřili si velmi dobré lodě a snažili se sjednotit všechny obce nepodrobené Persii. Také Athény s Aiginou se usmířily. Některé obce však zůstaly stranou, buď ze strachu z Persie, nebo ze žárlivosti na Spartu. V námořní bitvě však bylo Persko poraženo.

4. 5 Bitva u Thermopyl

Xerxova invaze spočívala ve velikosti armády. Po zimě roku 480 př. n. l. se jeho armáda vydala k Hellespontu. Po spojení armády začal tříměsíční pochod, až došli k Thermám. Na moři je potkala strašlivá bouře. Byla tím zničena až třetina perských lodí.

Roku 480 př. n. l. se u Thermopyl utábořila malá spartská vojska. Xerxes zjistil, že je zde pouze 300 Spartánů a 7 000 mužů z ostatních měst. Vyslal k nim posla s výzvou, aby složili zbraně. Ale bojovný duch Spartánů to odmítl. Xerxes tedy vyslal skupinu vojáků, ale s podivením utrpěli porážku. Dále rozhněván poslal osobní gardu Nesmrtelných, ale i oni zahynuli. Peršané se dozvěděli o tajné stezce a napadli Spartany zezadu. Spartský král se svými muži bojoval udatně („*Zhyne spartský král nebo Sparta.*“), ale nakonec i on a také všichni jeho muži byli zabiti.

4. 6 Vyplenění Athén

Po bouři se Peršané vydali k Athénám. Řekové chtěli uprchnout, když viděli, kolik lodí jede proti nim. Peršané zablokovali únikovou cestu a zaútočili. Jejich útok byl odražen, avšak v noci je zase zasáhla bouřka. I přes jasný náznak bohů bojovali dál. Potom, co uslyšeli, jak skončila bitva u Thermopyl, vyrazili k Athénám. Bitva skončila nerozhodně.

Xerxes na souši vypaloval města, která potkal. Řekové se dohodli, že Athény opustí, ženy a děti přestěhovali do Trizeny a na Salamínu. Peršané vtrhli do Athén a zabili obránce akropole. Vydrancovali a spálili chrámy, hrady, hradby i domy.

4. 7 Bitva u Salamíny

U Isthmu se shromažďovalo řecké pozemní vojsko. Králův přítel poslal Xerxovi zprávu o tom, že Řekové by i klidně utekli, a když je obklíčí, zajistí si snadné vítězství. Dvojnásobně větší počet fénických a perských lodí zaútočilo na Řecko. Peršané však skoro s nimi neuměli zacházet a nakonec museli obrátit zpět. Řecko mělo skvělé lodě a neutrpěli moc ztrát. Ale i přes to, kolik perských lodí zničili, stále měli Peršané početní převahu. Xerxes potrestal za porážku Féníčany a hodně jich popravil. Zbytek Féníčanů uteklo zpět do svých přístavů. Xerxes se obával strhnutí mostu k jeho zemi a radši nařídil stáhnutí vojsk kromě Mardonina, který ho chránil při ústupu.

Po zimě roku 479 př. n. l. se opět vydal na dobytí Athén a znova zbořil nově se stavějící město.

Největší spartská vojska byla vyslaná na úplné zastavení Peršanů. Athéňané, Korintané, Megarané, všichni vyslali svá obrovská vojska. Peršané ale stále měli trojnásobnou převahu. Perské vojsko se utábořilo blízko Platají, ale nechovalo se, že by chtělo zaútočit. Peršané znečistili prameny vody a Řekové se rozhodli k nočnímu přesunu. Vypukl zmatek, toho využil perský velitel a ráno zaútočil. Spartská vojska usmrtila Mardonia a společně se pustili pronásledovat Peršany. Chtěli zničit most, ale když přišli, už tam žádný

nebyl. Iónům byla nabídnuta možnost se přestěhovat. Odmítli. Nakonec se rozhodlo, že už nechtějí pokračovat ve válce.

Athéňané založili Délský spolek, první námořnický spolek. Jeho členové se zavázali, že musí pokračovat ve válce.

Athéňané s loďmi díky Délskému spolku pluli na jihovýchod do Pamfylie a začali ničit perskou nadvládu. Poté se vypravili na Kypr. Proti Peršanům se postavil i Egypt. Athéňané Egyptu pomohli v roce 460 př. n. l. Peršané vytvořili vojsko čítající skoro půl milionu mužů na zničení vzpoury. Díky pomoci Athéňanů Egypt vyhrál. Začali s Egyptem obléhat města, až zůstali na ostrově v deltě Nilu. Zde je Peršané obklíčili a přiměli ke kapitulaci. Kypr zase patřil Peršanům. Po nových bojích o Kypr zemřel velitel, předtím však ještě rozkázal, aby už nebojovali na tomhle místě, ale na Salamíně, kde také později vyhráli. Perský vojevůdce nakonec poslal kurýra s příměřím, které bylo radostně přijato.

Všichni byli vyčerpaní z války, která trvala od roku 499 př. n. l. do 448 př. n. l.

5. Závěr

Má práce není příliš dlouhá, ale myslím si, že splnila vytyčené cíle, a to: představit obyčejný život ve starověkém Řecku, Spartu a její kulturu a v neposlední řadě řecko-perské války.

Doufám, že má práce byla pro čtenáře zábavná a poučná.

6. Zdroje

- RnDr. Augusta P-PhDr. Honzák F 1994.: *Dějiny Starověkého Řecka a Říma* Praha,
- PhDr. Černík I 2005.: *Dějepis 6*. Olomouc.
- Hošek R. 2004: *Náboženství antického Řecka*. Praha.
- Heslo“ Antické Řecko“ v otevřené internetové encyklopedii wikipedia
http://cs.wikipedia.org/wiki/Antické_Řecko
- <http://jjanynka.blog.cz/0905/bohove-starovekeho-recka> 2009

7. Seznam příloh

1. Seznam Božstva
2. Anketa – žáci 6. třídy

8. Přílohy

8. 1 Řecká božstva

Afrodité

dcera Diova a Diónina

bohyně lásky a krásy

Amfitrité

dcera mořského boha Nérea a jeho ženy Dóridy

žena Poseidónova

spoluvládkyně nad všemi vodami

Apollón Foibos

syn Dia a bohyně Létó

bůh slunce a světla, harmonie a krásy, ochránce života a pořádku, bůh
věštného umění, básnického nadšení, zpěvu a hudby, neomylný střelec,
vůdce Múz

Árés

syn Dia a Héry

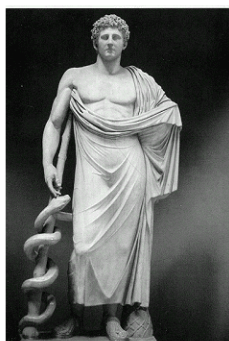
bůh války a válečného vraždění

Artemis

dcera Dia a Létó

bohyně lovu, ochránitelka lesů a divoké zvěře, také bohyně měsíce

Asklépios

syn boha Apollóna a nymfy Korónidy

proslulý lékař a později bůh lékařství

Astráia (Hvězdná)

bohyně spravedlnosti

Athéna Pallas

dcera Diova

bohyně moudrosti, řemesel a umění, též bohyně rozvážně vedeného boje, ochránkyně statečnosti, práva a spravedlnosti

Boreás

bouřlivý severní vítr, nejprudší a nejsilnější ze všech větrů

bůh tohoto větru

Démétér

dcera Kronova a Rheina

bohyně plodnosti země, orby a polní úrody, ochránkyně občanského řádu

Diké

Dcera Dia a bohyně Themis

vznešená bohyně spravedlnosti, ochránkyně práva a soudů

Dionýsos

syn Dia a Samelé

bůh polní úrody a zvláště vína, věčně mladý a veselý a stále provázený svými ctiteli a ctitelkami

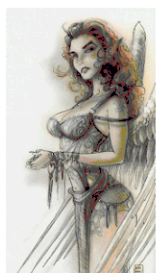
jeho druhé jméno je **Bakchos**

Éós

dcera Titána Hyperiona a jeho ženy Theie

milovala vše krásné i krásné muže, které unášela

Erínye

bohyně pomsty a kletby

služebnice boha podsvětí Háda a jeho ženy Persefony

Tísífoné

mstitelka vraždy

Aléktó

stále se hněvající

Megaira

závistivá

Erós

okřídlený syn Afroditin

bůh lásky

Euros

syn Titána Astraia a Zory

východní vítr a jeho bůh

Forkýs

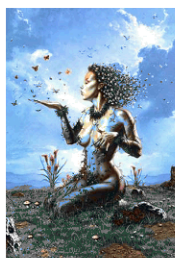
mořský bůh

strážce moře a hlídač všech mořských nestvůr

Fósforos (Světloňoš, Jitřenka)

objeví-li se večer, nazývá se Hespe (Večernice)

ráno vychází dříve než Éós

Gaia

bohyně země i sama Země

matka a živitelka bohů i lidí

Ganymédés

číšník bohů na Olympu

naléval Diovi nektar

Hádés

syn Titána Krona a jeho ženy Rheie

vládce podsvětní říše mrtvých

Hébé - dcera Dia a Héry

bohyně věčně kvetoucí mladosti, služebnice olympských bohů, průvodkyně Afrodity, později manželka Héraklova

Héfaistos

syn Dia a Héry

bůh ohně a ochránce řemesel, která s ohněm pracují, ochránce umělců

Hélios

syn Titána Hyperiona a jeho ženy Theie

bůh Slunce

jezdí na zlatém voze a přináší světlo, teplo a život bohům i lidem

Hermés

syn Dia a nymfy Maie

okřídlený posel bohů, ochránce hlasatelů, bůh všemožných vynálezů, ale i veškerého chytráctví, tedy i zlodějů a podvodníků, průvodce pocestných a zemřelých do podsvětí

Hestia

dcera Kronova a Rheina

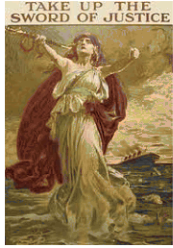
bohyně domácího krbu a požehnání

útočiště všech, kteří hledají pomoc, ochránitelka obcí a států

Hymenaios

bůh sňatku a ochránce manželství, bůh svatebních zpěvů, průvodce

Afrodity

Hóry

dcery boha Dia a bohyně Themis

bohyně ročních období a pořádku v přírodě i ve společnosti, služebnice Diovy

Hyady

dcery Titána Okeana, proměněné v sedmihvězdi v hlavě souhvězdí Býka

jejich ranní západ přinášel deště

Hypnos

syn bohyně noci Nykty, bůh spánku i sám spánek, jenž přemáhá bohy a lidi a lidem sesílá sny

Charitky

průvodkyně Afrodity

Aglaia

"skvělá" nebo "zářící krásou"

Eufrosyné

"dobromyslná" nebo "blaženost"

Thaleia

"kvetoucí" nebo "bohatá" nebo "hojná, vydatná"

Íris

dcera mořského boha Thaumanta a Élektry

bohyně duhy, okřídlená poselkyně bohů

Kronos

Syn boha nebe Úrana a bohyně Gaie, otec Diův, ujal se vlády po Úranovi

Léto

matka Diových dětí Apollóna a Artemis

Mnémosyné

bohyně paměti

Moiry

dcery Dia a bohyně Themis, bohyně neodvratného osudu

- * **Klóthó** - rozprádá lidský osud
- * **Lachesis** - rozvíjí jej
- * **Atropos** - přestřihuje nit života

Múzy

devět dcer Dia a Mnémosyné, bohyně umění

- * **Kalliopé** - epické básnictví
- * **Euterpé** - lyrické básnictví
- * **Erató** - milostné básnictví
- * **Thaleia** - veselé básnictví a komedie
- * **Melpomené** - tragické básnictví
- * **Terpsichoré** - tanec
- * **Kleió** - dějepisectví
- * **Urania** - hvězdářství

- * **Polyhym** - hymnický a sborový zpěv

Nemesis

dcera Nyx

bohyně odplaty a pomsty, obdarovávala lidi podle zásluhy štěstím nebo neštěstím, trestala lidskou pýchu a zpupnost, pronásledovala ty, kteří překročili pravou míru

Niké

okřídlená bohyně vítězství, průvodkyně Diova

Notos

nebezpečný jižní vítr a jeho bůh,
škodící hlavně plavcům

Nymfy

víly, rusalky

Najády

víly vod a pramenů

Oready

víly v horách

Dryady

lesní víly

Ókeanos

syn Úrana a Gaie

nejstarší z Titánů

bůh hlubokého proudu, který obtékal celou Zemi

Peithó

bohyně lichotivého přemlouvání

Persefoné

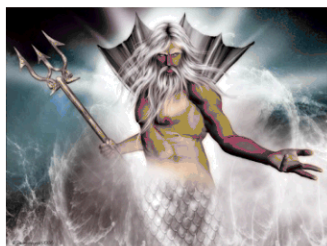
dcera Dia a Démétér, manželka Háda

královna podsvětní říše

Plejády

sestry Hyad, sedm dcet Atlanta a Pleioné, proměněny v sedm hvězd v
suhvězdí Byka, jejich ranní východ v květnu označoval počátek léta,

a jejich ranní západ v listopadu počátek zimy

Poseidón

syn Krona a Rheie, bratr Dia
vládce všeho vodstva

Pothos

Touha

Priápos

syn Afrodity a Dionýsa
bůh plodnosti, strážce vinic a zahrad

Próteus

syn Poseidona a nymfy Naidy
mořský bůh, nevlídný mořský stařec znalý věštného umění, pomocník
Poseidonův, pastýř Amfitritiných tuleňů

Rheia

manželka Kronova, jejich dětmi byli Hestia, Déméter, Héra, Hádes, Poseidón a
Zeus

Seléné

dcera Titána Hyperiona a jeho manželky Theie
překrásná bohyně měsíce, královna hvězdného nebe

Téthys

manželka Titána Úrana

Themis

dcera Úrana a Gaie, bohyně zákonitého pořádku v
přírodě i v životě lidském

Tritón

syn Poseidóna a Amfotrité

bůh obrovské postavy napůl člověk, napůl ryba, trubením na ulitu bouřil nebo uklidňoval moře

Tyché

bohyně šťastného osudu, dárkyně štěstí zobrazovaná s rohem hojnosti

Zeus

syn Krona a Rheie

nejvyšší bůh, vládce bohů i lidí, dárce života a lidských osudů, ochránce zákonů a řádu, sídlí na Olympu, je pánem hromu, blesku a věšteg, ochránce pohostinství, státu a rodiny, zvláště uprchlíků

Zefyros

západní vítr, nejjemnější ze všech větrů, ochránce rostlinstva

část převzata z <http://jjanyka.blog.cz/0905/bohove-starovekeho-recka>

8. 2 ANKETA

Na obě otázky odpovídali žáci z 6. třídy ZŠ Úpice-Lány

